

Zbyšek Stodůlka, Politika katolicko–konzervativního tábora v Čechách 1869 –1874, diplomová práce, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2005.

Posudek oponenta diplomové práce

Přes existenci rozsáhlých syntéz a kompendií stále zůstávají v politických dějinách devatenáctého století bílá místa, které je potřeba zaplnit. Platí to především o šlechtické politice, a jak ukázal ve své diplomové práci Zbyšek Stodůlka, i o politice katolické. Dosavadní výzkum ji totiž spojoval téměř výhradně s křesťansko–sociální orientací, zatímco katolicko–konzervativní proud byl podceňován. K „objevení“ katolicko–konzervativního politického tábora v Čechách na přelomu šedesátých a sedmdesátých let devatenáctého století dovedl Zbyška Stodůlku poměrně rozsáhlý archivní výzkum. Nejdůležitější materiál našel ve fondu Katolicko-politické jednoty, který ležel dosud víceméně zapomenut ve stranickém archivu Křesťanské a demokratické unie – Československé strany lidové. Dalším heuristickým východiskem se mu stala korespondence katolicky orientovaných politiků z řad šlechty a duchovenstva. Objevné je využití dobového tisku, zvláště německy psaných novin *Frisch voran!* (nemýlím-li se, je diplomant prvním historikem, který s tímto pramenem soustavně pracoval). Při svém výkladu se mohl jen částečně opřít o českou literaturu. Východiska pro porozumění a interpretaci zjištěných fakt musel hledat v pracích rakouských historiků. Dlužno dodat, že se seznámil snad s veškerou relevantní literaturou, která se zabývá konzervatismem v Předlitavsku. Navíc využil možnosti konzultace s předním odborníkem na toto téma, profesorem Lotharem Höbeltem z univerzity ve Vídni. Metodologicky diplomant k tématu přistupoval vyzbrojen nejen znalostí historické literatury o vývoji politického stranictví, ale i znalostmi z oboru politologie, jež je jeho druhým oborem.

Ve vlastním textu práce popsal průběh vzniku katolicko–konzervativního politického tábora. Součástí tohoto procesu bylo založení Katolické besedy, Katolického tiskového spolku, Svatováclavské záložny a Katolicko-politické jednoty pro Království české. To mělo směřovat k vytvoření pevné organizační struktury s cílem aktivizovat katolíky v Čechách. Celá akce nebyla zemsky specifická, ale jak se Zbyškovi Stodůlkovi podařilo přesvědčivě dokázat, souvisela s formováním podobně orientovaných hnutí v Tyrolsku, Vorarlbersku, Štýrsku, Horním a Dolním Rakousku. Vše pak vyústilo v pokus o založení celorakouské katolické konzervativní strany a její účast ve volbách do říšské rady v roce 1873.

Jak jsem již naznačil, je práce Zbyška Stodůlky v mnohých ohledech novátorská. Autor sám si však musí být vědom, že řada otázek zůstala pouze naznačena. Určují tak směr dalšího (doufám, že diplomantova) bádání. Za stěžejní považuji zhodnocení role jednotlivých osobností katolicko-konzervativního tábora tak, jak to Lothar Höbelt učinil na příkladu Leo Thuna. Nutná je interpretace vztahu starořechů a konzervativních velkostatkářů ke katolicismu, neboť jen tak se ukáží meze, na něž narážela možnost propojení státoprávní politiky s katolickým programem. Nutná je i zevrubná analýza politických postojů německých katolíků v Čechách.

Jediná výtká z mé strany patří formální stránce práce. Bohužel je plná překlepů, chyb v interpunkci a grafických nedostatků. Přesto ji pro nespornou odbornou kvalitu hodnotím známkou výborně.

České Budějovice 3. 2. 2006

Mgr. Zdeněk Bezecný, Ph.D., v. r.